

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1949/2024
15.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Нешковић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ ДОО Горњи Милановац, кога заступа Мирјана Поњевић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 942/23 од 08.02.2024. године, у седници одржаној 15.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 942/23 од 08.02.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Горњем Милановцу П1 146/21 од 08.12.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је решење туженог број .. од 03.03.2014. године о отказу уговора о раду поништено као незаконито и обавезан тужени да тужиоца врати на рад на одговарајуће радно место под претњом извршења. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка плати 263.250,00 динара под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 942/23 од 08.02.2024. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П1 146/21 од 08.12.2022. године тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се решење туженог број .. од 03.03.2014. године о отказу уговора о раду поништи као незаконито и обавезе тужени да тужиоца врати на рад на одговарајуће радно место под претњом извршења. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 10.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а нема ни

других битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињених пред другостепеним судом на које се неосновано указује у ревизији.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на пословима радног места руковођа магацина М 11032 и М 11043 по основу уговора о раду све до доношења решења туженог од 03.03.2014. године којим му је отказан уговор о раду број .. од 28.03.2011. године са припадајућим анексима. Тужиоцу је стављено на терет да је учинио повреду радне обавезе и радне дисциплине прописане чланом 74. став 1. тач. 3, 21. и 26. Колективног уговора, тако што је дана 24. и 27.12.2013. године непосредно пре пописа магацина у својству магационера рачунополагача неовлашћено у информационом систему креирао требовање и на основу тако фиктивног требовања у информационом систему извршио трансакцију издавања укупно 246,72 килограма бакра, без претходног документа – требовања алатнице и без стварног физичког издавања материјала из магацина, а све у циљу прикривања пред годишњи попис физички недостајућих количина бакра у магацину чији је он био руковалац и рачунополагач. Пре него што је то урадио тужилац је био упозорен од стране директора да ништа не ради док се не изврши савјешње али тај налог усмено дат од директора није испоштовао. На такав начин је алатницу неосновано и без требовања исте неовлашћено задужио као да је потрошио девет позиција бакра у количинама и укупној набавци наведено изреком решења. Пре доношења решења о отказу уговора о раду тужиоцу је уручено упозорење дана 03.02.2014. године са идентичном садржином којом је тужилац упозорен да је учинио назначену повреду радне дисциплине. Решење је донето сходно члану 179. став 1. тач. 2. и 3. Закона о раду и члану 74. став 1. тач. 3, 21. и 26. Колективног уговора код послодавца у вези са чланом 14. Уговора о раду. У одговору на упозорење тужилац се изјаснио да јесте извршио назначену трансакцију али не у циљу прикривања недостајуће количине бакра у магацину већ како би стање требовања усагласио са фактичким стањем, јер је била пракса да радници у његовом одсуству самостално узимају потребни материјал због чега се исказани недостатак материјала пре годишњег пописа затвара требовањем од стране алатнице из ког разлога је извршио трансакцију издавања материјала у количини која је недостајала. У свом одговору синдикат се изјаснио да је тужилац учинио повреду радних обавеза али је предложио да послодавац примени одредбе Закона о раду и Колективни уговор код послодавца. Код туженог је била пракса да се врши „пеглање“ везано за недостатак материјала али кад су у питању мале количине од 500 грама до 3 килограма бакра. Тужилац је својом шифром неовлашћено креирао ТП налог и неовлашћено пребацио недостајући бакар на трошкове производње пре пописа. Пресудом Основног суда у Горњем Милановцу К 197/16 од 28.03.2017. године тужилац је ослобођен од одговорности да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 234. став 1. КЗ и кривично дело фалсификовање службене исправе из члана 357. став 1. у вези става 1. КЗ.

При овако утврђеном чињеничном стању првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца. Закључио је да нису испуњени услови из члана 179. став 1. тач. 2. и 3. Закона о раду за давање отказа уговора о раду. На туженом је био терет доказивања јер није доказао да је тужилац повредио радне обавезе и да је поступао противно усменим налозима законског заступника туженог директора предузећа када је приликом издавања бакра налогом исти пребацио на алатницу дана 24.12. и 27.12.2013. године. Првостепени суд закључује да се из решења о отказу уговора о раду не види конкретно које је то забране тужилац прекршио јер креирање ТП налога није било кршење налога директора туженог, директор на састанку крајем 2013. године није забранио да креира ТП налог већ је рекао да се роба врати на стање у магацину. При чињеници да су и други радници могли да улазе у магацин и узимају материјал при чему се поступало

супротно прописаној процедури давања робе и правилнику туженог то произлази да тужилац није испољио такав степен неодговорности који би могао довести до тога да му тужени откаже уговор о раду.

Другостепени суд није прихватио овакву правну аргументацију првостепеног суда налазећи да је на правилно утврђено чињенично стање првостепени суд погрешно применио материјално право. По схватању другостепеног суда одредбом члана 179. став 1. тач. 2. и 3. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 32/13) које одредбе су важиле у време доношења побијане одлуке, прописано је да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом ако за то постоји оправдан разлог који се односи да ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђену општим актом и уговором о раду (тачка 2), ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца. Осим тога чланом 73. став 1. тач. 2. и 3. Колективног уговора код послодавца као и одредбом члана 74. став 1. тач. 3, 21. и 26. Колективног уговора, предвиђено је да ће се оправданим разлогом за отказ уговора о раду сматрати свака повреда радне обавезе учињене од стране запосленог утврђена овим уговором или уговором о раду и непоштовање правила понашања садржаним у општим актима послодавца а нарочито: неизвршавање или несавесно, неблаговремено и немарно извршавање послова, незаконито располагање имовином и друге незаконите радње, као и фалсификовање новчаних и других средстава, докумената и исправа. Тумачењем одредбе члана 179. став 1. тачка 3. Закона о раду произлази да отказни разлог због повреде радне обавезе не мора бити претходно прописан актом послодавца већ је довољно да се запослени понаша супротно захтевима послодавца, чињењем или нечињењем којим се нарушава технолошка, организациона безбедносна и свака друга дисциплина, при чему се ради о таквом дисциплинском понашању запосленог који се не може толерисати и који је тако да је по разумној оцени неподношљиво да запослени може наставити рад код послодавца.

У конкретном случају, тужилац је поступао противно јасно издатом налогу директора и ван граница својих овлашћења. Неовлашћено је креирао налоге и задужио алатницу за недостајући део материјала – бакра у количини од 246,79 килограма (у наводно требованих девет позиција). Иако се сваке године вршило „пеглање“ недостајућег материјала то се чинило у случају кад постоји недостатак малих количина материјала од 500 грама до 3 килограма. У конкретном случају радило се о великој количини недостајућег бакра па је одговорност тужиоца у толико већа. Стога је закључено да је тужилац самоиницијативно предузимајући назначене радње везано за креирање требовања које је било фиктивно и задуживања алатнице за ту количину недостајућег материјала повредио радну дисциплину.

По оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца.

Према члану 179. тачка 2. и 3. Закона о раду прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог и његово понашање или ако својом кривицом учини повреду радне обавезе (која је утврђена општим актом односно уговором о раду). Према члану 73. став 1. тач. 2. и 3. Колективног уговора код послодавца предвиђено је да се оправданим разлогом за отказ уговора о раду сматра свака повреда радне обавезе учињена од стране запосленог утврђена тим уговором или уговором о раду или непоштовање правила понашања садржаног у општим актима послодавца нарочито: неизвршавање или несавесно, неблаговремено и немарно извршавање послова, незаконито располагање имовином и друге незаконите радње, као и фалсификовање новчаних и других средстава, докумената и исправа. Тужилац је и поред налога директора туженог, неовлашћено у својству магационера и рачунопологача у

информационом систему креирао требовање и на основу тако фиктивног требовања у информационом систему извршио трансакцију издавања укупно 246,72 килограма бакра без претходног документа – требовања алатнице и без стварног физичког издавања материјала из магацина, а све у циљу прикривања пред годишњи попис физички недостајуће количине бакра у магацину. Ради се о већој количини бакра па се иста није могла подвести под редовни ток „пеглања“ недостатка материјала који је вршен на крају године након пописа шта недостаје од материјала. „Пеглање“ се вршило у случају кад недостаје од 500 грама до 3 килограма а у конкретном случају радило се о великој количини бакра од 246,72 килограма. Очигледно је да радња тужиоца је у себи садржавала дисциплинску одговорност јер се понашао супротно захтевима послодавца чињењем и супротно правилима (Правилника и Колективног уговора). Тужилац је био упознат са својим овлашћењима и свестан чињенице да упркос издатом налогу директора да не врши неовлашћено креирање налога и не дира затечено стање ипак самоиницијативно све то урадио – креирао налог иако за то није био овлашћен и задужио алатницу на основу тако фиктивног требовања и извршио трансакцију наводног издавања бакра по требовању. Очигледно је да је то учинио у циљу прикривања недостајуће количине бакра у магацину чији је био руковалац и рачунополагач. Правилно је другостепени суд радњу тужиоца подвео под недозвољену у смислу одговорности и основа за престанак радног односа тужиоца, а која одговорност је прописана цитираним одредбама Закона о раду, Колективног уговора и Правилника туженог о издавању робе у таквим ситуацијама.

Наводима из ревизије не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке. Неосновани су наводи да ниједним актом туженог тужиоцу није било забрањено креитање ТП налога а ово из разлога што је налоге тужилац могао да ради само на основу требовања алатнице којег у овом случају није било. Стога није могао ни да задужи алатницу да је преузет тај материјал јер није било потребног документа – требовања алатнице. Тужиоцу се управо ставља на терет да је мимо наредбе директора неовлашћено креирао требовање и на основу таквог требовања извршио трансакцију издавања укупно 246,72 килограма бакра без претходног документа – требовања алатнице и стварног физичког издавања материјала из магацина. Такво понашање представља повреду радне обавезе и иста у смислу цитираних прописа представља основ за покретање дисциплинског поступка и оправдава доношење мере престанка радног односа.

Имајући у виду напред изнето, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић